

4. Wie ben ik voor anderen? | a. hoe je omgaat met anderen

kernwoord: **communicatie**

Hebben we contact?

bijbelgedeelte: **Spreuken 12:5-9 en 13-23**

Bijlagen

Bijlage bij binnenkomer 4 (2.4) – Twee voor twaalf-contactspel

Quiz: via een twee voor twaalf-quiz worden de tieners op het spoor van het thema gebracht.

Aankondiging – Heet de tieners welkom, geef aan dat we beginnen met een opwarmertje: het twee voor twaalf-contactspel.

Benodigheden – Twaalf vragen/opdrachten (zie onder), scorebord, groot vel papier dat verdeeld is in twaalf vakken, stift, pen en papier voor de groepjes.

Werkwijze – Speel onderstaande quiz met groepjes tieners. Het gaat er om dat de groepjes proberen als eerste het antwoord te geven. Maar dat antwoord mogen ze niet zomaar roepen. Om aan te geven dat ze denken het antwoord te weten, roepen ze eerst in koor: bla-bla-bla. Eén voor één worden de vragen aan de orde gesteld. Elk goed antwoord is goed voor één punt. Bovendien is elk goed antwoord goed voor het vrijgeven van één letter van het 'twee voor twaalf-woord'. (In het originele twee voor twaalf-spel is elke beginletter van het antwoord een letter van het 'twee voor twaalf-woord'. In deze versie van het spel wordt daar dus iets vanaf geweken.) De verdiende letter wordt ingevuld op het vel papier met de twaalf vakken. Je kunt er voor kiezen om de letters meteen op de juiste plaats te zetten, je kunt er ook voor kiezen om ze door elkaar te plaatsen. Het gaat er om dat de groepen, al spelend, proberen het woord te raden. De groep die denkt het woord te weten, roept: bla-bla-bla, bla-bla-bla. Dit mag op elk moment in het spel, ze hoeven daarbij niet op hun beurt te wachten. Op het moment dat een groep dit roept, wordt het spel stilgelegd en wordt gekeken of zij het woord inderdaad juist raden. Is dat niet zo, dan betekent dat 2 strafpunten. Is het juist geraden, dan levert dit een bonus van 2 punten op. Op dat moment is ook de spelronde afgelopen. De groep met de meest punten is uiteraard de winnaar. Eventueel kun je zelf nog vragen en woorden bedenken voor volgende rondes.

De vragen/opdrachten – Achter elk antwoord staat de letter die vrijgegeven wordt als de vraag goed is beantwoord of als de opdracht goed is uitgevoerd. De letters vormen met elkaar het woord 'communicatie'.

Tekenen – Een tiener krijgt op een kaartje een spreekwoord of gezegde te zien, hij gaat dit vervolgens tekenen voor de groep. Welke groep raadt als eerste wat hij tekent?

1. Spreken is zilver, zwijgen is goud. [letter: I]
 2. Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt haar wel. [letter: E]
 3. Wie goed doet, goed ontmoet. [letter: M]
 4. Je woorden op een goud schaalje wegen. [letter: A]
- Uitbeelden** – Een tiener krijgt op een kaartje een spreekwoord of gezegde te zien, hij gaat dit uitbeelden voor de groep. Welke groep raadt als eerste wat hij uitbeeldt?
5. Kleine potjes hebben grote oren. [letter: C]
 6. Met twee monden spreken. [letter: I]
 7. Met een mond vol tanden staan. [letter: O]

Opdrachten (Voor deze opdrachten mogen de tieners in gesprek gaan met de groep om zo snel mogelijk de gegevens te verzamelen.)

8. Verzamel zo snel mogelijk vier hotmail-adressen van tieners op club. [letter: U]
9. Verzamel zo snel mogelijk zes 06-nummers van tieners en/of leiding. [letter: N]

Vragen

10. Noem zeven communicatiemiddelen. (Mogelijke antwoorden: telefoon, msn, e-mail, brief, sms, kaartje, chatten, enzovoorts.) [letter: M]
11. Je moet vijf kaarten en/of brieven verzenden, drie ervan hebben het normale tarief, één krijgt het dubbele tarief, de laatste het driedubbele. Wat ben je kwijt aan postzegels? [letter: T]
12. Noem vier gezegdes en/of spreekwoorden waarin het woord 'mond' voorkomt. (Mogelijke antwoorden: geen blad voor de mond nemen, een grote mond opzetten, los in de mond zijn, met open mond luisteren, iemand iets in de mond leggen, enzovoorts.) [letter: C]

Afronding – Complimenteer de winnende groep. Geweldig, zij weten dus het meest over spreken en spreekwoorden. Maar of dat ook een garantie is voor een stuk goede communicatie en dus voor contact, dat is nog maar de vraag. Daar gaat het dus vanavond over.

4. Wie ben ik voor anderen? | a. hoe je omgaat met anderen

kernwoord: **communicatie**

Bijlage bij introductie 1 (3.1) en introductie 2 (3.2) – De voor- en nadelen van communicatiemiddelen

Onderstaand artikel is te gebruiken als achtergrondinformatie bij introductie 1 (3.1 Communicatiologie) en introductie 2 (3.2 Wat kies je?).

Of het ook altijd goed overkomt...?

Praten, kletsen, discussiëren, roddelen, schreeuwen... er zijn nogal wat manieren om je el bij een ander neer te leggen... Duurder gezegd: manieren om te communiceren. 't Maakt nogal uit trouwens: niet alleen *hoe* je iets zegt, maar ook welk middel je daarbij gebruikt.

Brief

'Beste, ik schrijf je deze brief omdat...'

Oké, hij begint antiek te worden: de ouderwetse, gezellige, dikke brief. En als er nog eens een brief op je mat ploft, dan is het een printje uit de computer. Niet zo gek, want een brief schrijven kost tijd (en die heb je bijna niet) en pennen (daarvoor moet je naar de winkel) en een postzegel (ook al niet goedkoop tegenwoordig).

Toch is het jammer dat er bijna geen echte brieven meer geschreven worden. Je kunt er namelijk ontzettend van genieten als je merkt dat iemand de tijd genomen heeft om jou te schrijven. En... je kunt een brief nog eens overlezen. Om te bewaren dus!

Kaartje

Je vriend(in) is jarig... of geslaagd... of ziek... of hij/zij zit in een dip... of... Wat je dan moet doen? Vergeten dat je eigenlijk iets anders van plan was en acuut naar de winkel stappen om een leuke, toffe, bemoedigende, ludieke, te gekke kaart te kopen. Keus genoeg. Kleine moeite, groot plezier! Zeker weten!

Bellen

'Uw beltegoed is nog...'

Helaas, pindakaas. Alweer je beltegoed bijna op. Geen wonder: bellen is *gezellig* (heerlijk bijkletsen over van alles en over niks), *handig* ('m'n trein heeft vertraging...') en *snel* ('ik baalde ervan dat je net...'). Jammer dat het allemaal zo vluchtig is. Of heb jij nooit spijt van wat je door de telefoon gezegd hebt? Enne... het is ook niet echt goedkoop, toch?!

Sms'en

Een sms'je, dat kan zoiets zijn als: een schouderklopje op afstand. Met een paar tekens kun je je beste vriend(in) of je lover even laten weten dat je hem/haar echt geweldig vindt. Of dat jullie date nog steeds doorgaat. Of... noem maar op. Een toffe uitvinding, toch?! Tenminste, als je op een ander moment maar méér woorden gebruikt voor die vriend(in). Want met sms'jes alleen krijg je niet écht contact.

Chatten

Lekker je mening geven of 'praten' over van alles en nog wat. Gewoon een nickname gebruiken. Niemand weet wie je echt bent. Lekker anoniem van alles de cyberspace in slingeren. Bovendien 'praat' je zo ook al je frustraties van je af. Lekker contacten dus. Hoewel, contact...? Blijf je niet gewoon als eenling achter als je uitgelogd hebt? En die zogenaamde vrienden via het net... wie weet wie ze werkelijk zijn? Wat is er waar van wat ze je, via hun toetsenbord, laten weten?

'kMeelje

Lekker makkelijk, ff je huiswerk mailen naar een vriend(in), via de e-mail iets bestellen of zeggen dat je iets gewoon belachelijk vond. Snel, handig en goedkoop. Een druk op de knop en weg is je boodschap.

Weg ja, vaak niet eens meer doorgelezen. Snel dus. Maar soms té snel, té gemakkelijk. Niet altijd wordt goed nagedacht over hoe dingen het best gezegd kunnen worden. En dan komt je mailtje wel aan, maar of het ook altijd goed overkomt?

4. Wie ben ik voor anderen? | a. hoe je omgaat met anderen

kernwoord: communicatie

Bijlage bij bijbelstudie 1 (4.1) – That's the difference

Onderstaand bijbelstudieblad is te gebruiken bij bijbelstudie 1 (4.1 That's the difference). Op het eerste blad is gebruik gemaakt van de Statenvertaling, op het tweede is de Nieuwe Bijbelvertaling gebruikt.

THAT'S THE DIFFERENCE

De vragen

1. Communicatie wil dus lang niet altijd zeggen dat er ook goed contact is. Hoe is dat bij jou gegaan de afgelopen weken? Schrijf twee voorbeelden op: een voorbeeld van goede communicatie (goed contact) én een voorbeeld waarin het niet goed ging.
2. Het maakt dus nogal wat uit hoe je iets zegt. Sterker nog, het maakt God nogal wat uit hoe je iets zegt. Lees onderstaande teksten uit Spreuken 12 maar.
3. Rondom de teksten uit Spreuken staan wat uitspraken en uitdrukkingen. Welke uitspraak/uitdrukking hoort bij welke tekst?
4. Het gaat in de tekst over twee soorten mensen, kun je ontdekken welke? Onderstreep dat wat over de ene groep mensen gezegd wordt met één kleur, dat wat er over de andere gezegd wordt met een andere kleur.
5. Kijk nog even naar de situaties bij vraag 1. Bij welke tekst passen die het best?
6. Welke manier van communiceren kom je, als je heel eerlijk bent, bij jezelf wel eens tegen? Geef dat aan door je naam in het fotolijstje voor die tekst(en) te schrijven.
7. Welk antwoord past het best bij jouw reactie op vers 22?
A) eng idee, B) geruststelling, C) voortaan toch maar beter opletten, D) stimulans, E) heftig, F) zegt me niet zoveel

Spreuken 12

A. Woorden kunnen moorden.

C. Gaaf, die tip die je me gaf. Daar kan ik iets mee.

E. Ik werd me boos en dat heb ik niet onder stoelen of banken gestoken.

G. Eerlijk duurt het langst.

6. De woorden der goddelozen zijn om op bloed te loeren;

maar de mond der oprechten zal ze redden.

8. Een ieder zal geprezen worden, naar dat zijn verstandigheid is;

maar die verkeerd van hart is, zal tot verachting wezen.

13. In de overtreding der lippen is de strik van de boze;

maar de rechtvaardige zal uit de benauwdheid uitkomen.

15. De weg van de dwaas is recht in zijn ogen;

maar die naar raad hoort, is wijs.

16. De toorn van de dwaas wordt terstond bekend;

maar die kloekzinnig is, bedekt de schande.

18. Daar is een, die woorden als steken van een zwaard onbedachtzaam uitspreekt;

maar de tong der wijzen is medicijn.

19. Een waarachtige lip zal bevestigd worden in eeuwigheid;

maar een valse tong is maar voor een ogenblik.

20. Bedrog is in het hart van hen, die kwaad smeden;

maar zij die vrede raden, hebben blijdschap.

22. Valse lippen zijn de HEERE een gruwel;

maar die getrouw handelen, zijn Zijn welgevallen.

B. Wie goed doet, goed ontmoet.

D. Die kraamt zoveel onzin uit, niemand neemt hem serieus.

F. That's the difference.

H. Van de ene leugen komt de andere.

I. Schelden doet wél pijn!

4. Wie ben ik voor anderen? | a. hoe je omgaat met anderen

kernwoord: **communicatie**

THAT'S THE DIFFERENCE

De vragen

- Communicatie wil dus lang niet altijd zeggen dat er ook goed contact is. Hoe is dat bij jou gegaan de afgelopen weken? Schrijf twee voorbeelden op: een voorbeeld van goede communicatie (goed contact) én een voorbeeld waarin het niet goed ging.
- Het maakt dus nogal wat uit hoe je iets zegt. Sterker nog, het maakt God nogal wat uit hoe je iets zegt. Lees onderstaande teksten uit Spreuken 12 maar.
- Rondom de teksten uit Spreuken staan wat uitspraken en uitdrukkingen. Welke uitspraak/uitdrukking hoort bij welke tekst?
- Het gaat in de tekst over twee soorten mensen, kun je ontdekken welke? Onderstreep dat wat over de ene groep mensen gezegd wordt met één kleur, dat wat er over de andere gezegd wordt met een andere kleur.
- Kijk nog even naar de situaties bij vraag 1. Bij welke tekst passen die het best?
- Welke manier van communiceren kom je, als je heel eerlijk bent, bij jezelf wel eens tegen? Geef dat aan door je naam in het fotolijstje voor die tekst(en) te schrijven.
- Welk antwoord past het best bij jouw reactie op vers 22? A) eng idee, B) geruststelling, C) voortaan toch maar beter opletten, D) stimulans, E) heftig, F) zegt me niet zoveel

Spreuken 12

A. Woorden kunnen moorden.

6. De woorden van de goddelozen zijn een dodelijke hinderlaag,

wat de oprechten zeggen, is een bevrijding.

B. Wie goed doet, goed ontmoet.

8. Men prijst een mens naar de mat van zijn verstand, een warhoofd wordt geminacht.

C. Gaaf, die tip die je me gaf. Daar kan ik iets mee.

13. Een kwaadaardig mens verstrikt zich in zijn eigen leugens,

een rechtvaardige ontsnapt aan ieder gevaar.

D. Die kraamt zoveel onzin uit, niemand neemt hem serieus.

15. Een dwaas denkt dat hij de juiste weg gaat, wie wijs is, luistert naar goede raad.

E. Ik werd me boos en dat heb ik niet onder stoelen of banken gestoken.

16. Een dwaas toont onmiddellijk zijn woede, wie verstandig is, zwijgt als hij beledigd wordt.

F. That's the difference.

18. De woorden van een dwaas zijn dolkstoten, wat de wijze zegt, brengt genezing.

H. Van de ene leugen komt de andere.

19. Een betrouwbaar woord houdt altijd stand, een leugen slechts voor korte tijd.

G. Eerlijk duurt het langst.

20. Wie kwaad smeden, zijn een en al bedrog, vreugde wacht wie vrede zoeken.

I. Schelden doet wél pijn!

22. Bedriegers zijn de HEER een gruwel, wie waarachtig handelen, zijn hem welgevallen.

4. Wie ben ik voor anderen? | a. hoe je omgaat met anderen

kernwoord: **communicatie**

Bijlage bij verwerking 3 (5.3) – Non-verbaal communiceren

Denk nu niet dat het bij communicatie alleen om woorden gaat! Ook non-verbaal kun je iemand iets duidelijk maken. In elk geval kun je dat wat je zegt non-verbaal benadrukken en daarmee de kans op contact vergroten. Niet verkeerd dus om hiermee te oefenen. Dat kan met 'het non-verbale kwartet spel' of met het spel 'bla-bla-bla'. Beide spellen zijn hieronder uitgewerkt.

Spel 1 – Non-verbaal kwartet spel

Denk nu niet dat het bij communicatie alleen om woorden gaat. Ook non-verbaal kun je iemand iets duidelijk maken. Met dit kwartet spel gaan we daarmee oefenen.

Spelvoorbereiding – Maak tien kwartetten, elk kwartet heeft (uiteraard) vier kaarten. De kaarten kunnen als volgt worden gemaakt:

gezicht	gezicht	gezicht	gezicht
1. <u>verliefd</u>	1. verliefd	1. verliefd	1. verliefd
2. haat	2. <u>haat</u>	2. haat	2. haat
3. somber	3. somber	3. <u>somber</u>	3. somber
4. onverschillig	4. onverschillig	4. onverschillig	4. <u>onverschillig</u>

Op dezelfde wijze maak je vier kaarten van de volgende kwartetten:

handen	armen	stem	benen
1. terughoudend	1. woede	1. angst	1. agressie
2. vrijgevig	2. verlangen	2. verdriet	2. aarzelen
3. krampachtig	3. verlegen	3. vermoeid	3. ongeduldig
4. wisselvallig	4. schrik	4. instemmend	4. rust

lichaam	stem en lichaam	armen en benen	armen en stem
1. blij	1. verdriet	1. opgewekt	1. vrolijk
2. lui	2. zenuwachtig	2. gespannen	2. medelijden
3. gekheid	3. verlegen	3. ontspannen	3. verstandig
4. depressief	4. uitbundig	4. gejaagd	4. uitzien

handen en stem	handen en gezicht
1. afkeurend	1. wreedheid
2. gemeen	2. triest
3. slaperig	3. goedkeurend
4. opgeruimd	4. bleu

Spelverloop – Het maximum aantal deelnemers is 40, elke speler krijgt dan één kaart. Minder dan 40 spelers is ook mogelijk, de spelers hebben dan meerdere kaarten.

Uitgangspunt van het spel is dat je met je hele lichaam verschillende bewegingen kunt maken om hiermee iets te zeggen of iets uit te drukken. Je kunt aan je gezicht zien of je boos bent, of blij, of verdrietig. Dit kan ook uitgebeeld worden met een combinatie van lichaamsdelen, bijvoorbeeld handen én stem.

Noodzaak bij dit spel is dat de spelers precies uitdrukken of spelen wat op hun kaart staat of wat gevraagd wordt. Het gaat als volgt: Speler A die bijvoorbeeld het kwartet 'armen' wil krijgen, vraagt aan speler B: 'Heb jij 'armen'?' Zo ja, dan gaat speler B uitbeelden welke kaart hij heeft van dit kwartet. Speler A moet dan raden (dat doet hij aan de hand van zijn eigen kaart) welke beweging speler B uitbeeldt. Is het juist geraden, dan mag speler A de kwartetkaart van B hebben en verder vragen. Was het fout, dan mag speler B verder vragen.

Alternatief – Je kunt in plaats van individueel ook met kleine groepjes spelen. De kaarten worden geschud, elk groepje krijgt een aantal kaarten. De groepjes vragen aan elkaar kaarten, met elkaar beslissen de tieners aan welke groep welke kaart gevraagd wordt, om beurten wordt de uitbeeldtaak uitgevoerd.

4. Wie ben ik voor anderen? | a. hoe je omgaat met anderen

.....
kernwoord: **communicatie**

Spel 2 – Bla-bla-bla

Ludieke spelvorm om te oefenen met non-verbale communicatie.

Benodigheden – Muziek of een scheidsrechtersfluitje.

Werkwijze – Verdeel de tieners in twee gelijke groepen. Van deze twee groepen vorm je twee kringen: een binnen- en een buitenkring. De tieners van de buitenkring kijken naar het centrum van de kring, de tieners van de binnenkring kijken naar buiten en kijken dus in het gezicht van de tieners van de buitenkring. Terwijl de muziek speelt (of nadat je met het fluitje een teken gegeven hebt), lopen de kringen tegengesteld aan elkaar rond. Wanneer de muziek stopt (of wanneer er gefloten wordt), geeft de spelleider een opdracht tot communicatie. Bij dat communiceren mag slechts één woord gebruikt worden: bla. Maar met dat ene woord kun je uiteraard wel hele zinnen maken. En door je intonatie kun je goed laten horen welke emotie je vertoont, of je iets roept, iets vraagt, enzovoorts. Behalve het woord 'bla' moet ook lichaamstaal gebruikt worden.

Die opdracht tot communiceren gaat dan ook altijd gepaard met een opdracht over de manier waarop gecommuniceerd moet worden. Bijvoorbeeld: de muziek stopt en de spelleider roept: *loop naar degene die op dit moment recht tegenover je staat alsof je heel boos bent.* De tieners gaan dan met veel 'bla-bla's' 'in gesprek' met degene die tegenover hen staat. Ze gebruiken daarbij armen, benen, intonatie en mimiek. Dit wordt ongeveer een halve minuut volgehouden. De spelleider houdt in de gaten hoe het gaat, houdt de vaart in het geheel, geeft op tijd het teken (muziek of fluitje) waarop de kringen weer tegengesteld aan elkaar gaan lopen. Wanneer de muziek stopt, wordt er ook weer met lopen gestopt, draaien de kringen zich weer naar elkaar toe en komt de spelleider met een nieuwe aanwijzing. Bijvoorbeeld: blij zijn, zenuwachtig zijn, verliefd zijn, verlegen zijn, enthousiast zijn, bang zijn, aardig zijn.